

Raadsvoorstel

Datum vergadering	16 december 2025
Registratie nummer	GZDGWB**2252796**/**2252824**
Voorstelnummer	RV2025-132
Portefeuillehouder	Jacoline Hartman
Onderwerp	Subsidieverordening klimaat, water en riolering West Betuwe 2026
Bijlagen	2252826 Raadsbesluit Subsidieverordening klimaat, water en riolering West Betuwe 2026 2252823 Was-wordt lijst huidige en nieuwe subsidieverordening

Onderwerp

Subsidieverordening klimaat, water en riolering West Betuwe 2026.

Beslispunten

De Subsidieverordening klimaat, water en riolering West Betuwe 2026 met bijbehorende lijst van maatregelen vast te stellen.

Inleiding

De gemeente West Betuwe wil haar inwoners en maatschappelijke organisaties stimuleren om maatregelen te treffen die bijdragen aan klimaatadaptatie, zoals het afkoppelen van hemelwater en het vergroenen van tuinen en schoolpleinen. De huidige subsidieverordening is in juli 2024 door de gemeenteraad vastgesteld. In de praktijk blijkt dat de subsidie onvoldoende effectief is: er worden weinig aanvragen ingediend, jaarlijks wordt slechts gemiddeld 30% van het budget besteed en 53% van de aanvragen wordt afgewezen. De belangrijkste reden dat aanvragen worden afgewezen is het niet tijdig aanleveren van bewijsmateriaal, dat is bij 63% van de afwijzingen het geval. Ook het feit dat subsidie wordt aangevraagd voor maatregelen die al zijn uitgevoerd is een vaak voorkomende reden. Onder de huidige subsidieverordening is het een vereiste dat maatregelen nog niet zijn uitgevoerd.

Daarom is een nieuwe verordening opgesteld waarbij de aanvrager niet meer vooraf aan het uitvoeren van de maatregelen subsidie moet aanvragen maar achteraf. De genoemde belangrijkste redenen voor het afwijzen van aanvragen zijn hiermee weggenomen. Ook zijn de voorwaarden vereenvoudigd en verduidelijkt en is het aanvraagformulier laagdrempeliger en gebruikersvriendelijker gemaakt.

De nieuwe subsidieverordening is tot stand gekomen na een uitgebreide analyse van het bestaande proces en het testen van verbeteringen met inwoners en collega's. Het aanvraagproces is vereenvoudigd, de doelgroep uitgebreid, en de voorwaarden verduidelijkt.

Samenvatting

De voorgestelde subsidieverordening voor klimaat, water en riolering in West Betuwe 2026 introduceert een vereenvoudigd aanvraagproces, inclusief de mogelijkheid tot achteraf aanvragen. Daarnaast wordt de doelgroep uitgebreid met huurders. Deze aanpassingen zijn bedoeld om de toegankelijkheid van de regeling te vergroten en de uitvoering van klimaatadaptieve maatregelen te stimuleren. De verordening vervangt de versie uit 2024 en bevat een geactualiseerde lijst van subsidiabele maatregelen.

Besluitgeschiedenis

- 23 April 2024: De gemeenteraad stelt Water- en rioleringsplan 2025-2029 vast.
- 2 juli 2024: De gemeenteraad stelt subsidieverordening klimaat, water en riolering vast.

Beoogd effect

Met dit voorstel wordt beoogd om een krachtige impuls te geven aan de transformatie richting een toekomstbestendige, klimaatadaptieve gemeente, waarin mens, natuur en infrastructuur veerkrachtig inspelen op de toenemende gevolgen van weersextremen zoals hitte, droogte en wateroverlast. Concrete voorbeelden van maatregelen zijn het aanleggen van een groen dak, het afkoppelen van regenpijpen van het riool, het vergroenen van schoolpleinen, en het plaatsen van regentonnen. Door het vereenvoudigen van het proces en het uitbreiden van de doelgroep wordt verwacht dat het beschikbare subsidiebudget efficiënter en effectiever wordt benut.

Argumenten

1.1. De verordening draagt bij aan betere gemeentelijke dienstverlening richting inwoners. Door het aanvraagproces te vereenvoudigen, het aantal voorwaarden te beperken en het aanvraagformulier gebruiksvriendelijker te maken, wordt het voor inwoners makkelijker om subsidie aan te vragen. Dit draagt bij aan een positieve ervaring met gemeentelijke dienstverlening en verlaagt de drempel om klimaatmaatregelen te treffen. De verbeteringen zijn tot stand gekomen op basis van feedback uit de testgroep en sluiten aan bij de bredere ambitie van de gemeente om dienstverlening toegankelijker en klantgerichter te maken. De testgroep bestond uit een diverse groep inwoners die betrokken zijn bij duurzaamheidsonderwerpen binnen de gemeente. Ook collega's die andere subsidies van de gemeente verlenen hebben dit aanvraagformulier getest.

1.2. De verordening maakt het mogelijk om achteraf subsidie aan te vragen, waardoor het percentage afgewezen aanvragen daalt.

In de huidige regeling moeten inwoners vooraf een aanvraag indienen en vervolgens binnen een strikte termijn bewijs aanleveren dat de maatregelen daadwerkelijk zijn genomen. Uit analyse blijkt dat 63% van de afwijzingen voortkomt uit het niet tijdig aanleveren van bewijs. Door het proces om te draaien – eerst uitvoeren, dan aanvragen – wordt dit knelpunt weggenomen. Deze werkwijze is succesvol gebleken in andere gemeenten en sluit beter aan bij de behoefte van inwoners.

1.3. De nieuwe verordening verlaagt de administratieve lasten voor zowel aanvragers als de gemeente.

Het aanvraagproces is grondig geëvalueerd en opnieuw ontworpen met behulp van de lean-methode. De Lean methode is een praktische aanpak voor procesoptimalisatie waarbij verspillingen worden geëlimineerd en waarde voor de klant centraal staat door continue verbetering. Daarbij zijn knelpunten in het oude proces in kaart gebracht, zoals dubbele administratieve handelingen en onnodige wachttijden. Voor aanvragers betekent dit dat zij minder stappen hoeven te doorlopen en eenvoudiger hun aanvraag kunnen indienen. Dit verlaagt de drempel om subsidie aan te vragen en vergroot de kans dat inwoners daadwerkelijk gebruik maken van de regeling. Tegelijkertijd vermindert het de werkdruk voor medewerkers van de gemeente, doordat het proces efficiënter en overzichtelijker is ingericht.

1.4. De doelgroep wordt uitgebreid met huurders, waardoor meer inwoners kunnen deelnemen.

Onder de huidige subsidieverordening kunnen alleen woningeigenaren subsidie aanvragen. In de nieuwe regeling mogen huurders dit ook. Voor huurders van woningbouwcorporaties geldt wel de beperking dat zij geen groen dak of een geveltuin mogen aanleggen. Deze uitbreiding vergroot het bereik van de regeling aanzienlijk, vooral in dorpen met veel huurwoningen.

Bovendien is dit een groep inwoners die vaak minder financiële ruimte heeft om klimaatmaatregelen te treffen, waardoor de subsidie juist hier impact kan maken.

1.5 De maatregelen dragen bij aan het verminderen van wateroverlast, hittestress en droogte. De subsidiabele maatregelen zijn zorgvuldig gekozen op basis van hun bijdrage aan klimaatadaptatie en hemelwaterafvoer. Denk aan het aanleggen van groene daken, geveltuinen, het afkoppelen van regenpijpen en het vergroenen van schoolpleinen. Deze maatregelen zorgen voor betere wateropvang, verkoeling in de bebouwde omgeving en een verhoogde biodiversiteit. Daarmee dragen ze bij aan een toekomstbestendige leefomgeving.

Kanttekeningen

1.1 De uitvoering van maatregelen blijft afhankelijk van de motivatie van inwoners en instellingen.

De subsidieregeling biedt financiële ondersteuning, maar de daadwerkelijke uitvoering van maatregelen vereist inzet van de aanvrager. Als inwoners of instellingen onvoldoende gemotiveerd zijn, bijvoorbeeld door tijdgebrek of andere prioriteiten, kan het aantal aanvragen alsnog achterblijven. Dit vraagt om blijvende bewustwording en stimulering. Hiervoor worden meerdere acties ondernomen zoals een voorlichtingscampagnes, straatacties en het aanleggen van voorbeeldtuinen.

1.2. Mogelijke onzekerheid over subsidiariteit van te nemen maatregelen bij inwoners. Het achteraf aanvragen van subsidie kan leiden tot onzekerheid bij inwoners: zij voeren eerst een maatregel uit en weten pas daarna of hun aanvraag wordt goedgekeurd. Ondanks duidelijke voorwaarden kan dit voor sommige inwoners een drempel vormen, vooral als zij twijfelen of hun maatregel wel voldoet. Dit vraagt om extra heldere communicatie vooraf. Ook wordt de mogelijkheid geboden voor een laagdrempelige check vóór uitvoering.

1.3. Uitdagingen bij controle op uitvoering binnen hetzelfde kalenderjaar.

De subsidieregeling vereist dat maatregelen zijn uitgevoerd in hetzelfde kalenderjaar waarin de aanvraag wordt ingediend. Dit biedt duidelijke kaders, maar brengt het risico met zich mee dat aanvragen worden ingediend voor maatregelen die in een eerder jaar zijn uitgevoerd. Om dit te ondervangen, moeten bij de aanvraag actuele facturen worden overlegd. Hoewel dit een effectieve beheersmaatregel is, blijft het mogelijk dat onjuiste of vervalste bewijslast wordt aangeleverd. De maximale financiële consequentie hiervan is beperkt tot €500,- per adres. Gezien de omvang van het subsidieplafond en de maatschappelijke baten van de regeling wordt dit risico als aanvaardbaar beschouwd. Indien nodig kan aanvullend worden ingezet op steekproefsgewijze controles en terugvordering bij misbruik.

1.4. Huurders kunnen geen gebruikmaken van alle maatregelen

Hoewel huurders nu formeel toegang hebben tot de subsidieregeling, is hun keuzevrijheid in de praktijk beperkter dan die van woningeigenaren. Huurders kunnen niet voor alle klimaatadaptatieve maatregelen gebruik maken van de subsidie, zo mogen zij geen groene daken of een geveltuin aanleggen. Ook gelden voor huurders enkele voorwaarden die zijn opgelegd door de woningcorporaties die voor de andere aanvragers (eigenaren, scholen en organisatie met maatschappelijke doelstelling) niet van toepassing zijn. Hoewel het klopt dat de mogelijkheden voor huurders beperkter zijn stellen we hen door hen toegang te geven tot deze regeling in staat bij te dragen aan vergroening en het waterbeheer binnen onze gemeente.

Aan het eind van de looptijd van de subsidieverordening is afstemming met woningcorporaties nodig om de lijst van toegestane maatregelen eventueel uit te breiden. Wellicht voorziet het beleid van de woningbouwcorporaties dan in het nemen van maatregelen die nu nog niet zijn toegestaan.

Financiën

De financiële middelen voor deze subsidieregeling zijn beschikbaar via het door de gemeenteraad vastgestelde Water en Rioleringsplan (WRP) 2025-2029. De wijziging van de verordening heeft geen financiële consequenties. Het subsidieplafond blijft ongewijzigd en bedraagt €50.000 per jaar. De hoogte van de subsidie per maatregel is vastgelegd in bijlage 1 van de verordening.

Communicatie

- De nieuwe verordening wordt gepubliceerd op de gemeentelijke website.
- Er wordt een informatieve campagne opgezet via sociale media, de gemeentelijke nieuwsbrief en lokale media om inwoners en organisaties actief te informeren over de subsidieregeling en de mogelijkheden voor klimaatadaptieve maatregelen.
- Er worden informatieavonden georganiseerd en er worden flyers verspreid via maatschappelijke organisaties en scholen, zodat ook doelgroepen buiten de digitale kanalen bereikt worden en bewustwording over klimaatadaptatie breed wordt gestimuleerd.

Participatie

- Inwoners zijn betrokken via een testgroep die meedacht over het nieuwe aanvraagformulier voor de subsidieregeling. De testgroep bestond uit een diverse groep inwoners die eerder betrokken waren bij duurzaamheidsonderwerpen binnen de gemeente. Zij kregen de gelegenheid om het conceptformulier te beoordelen op toegankelijkheid, begrijpelijkheid en gebruiksgemak. Hun feedback leidde tot concrete verbeteringen in taalgebruik, structuur en digitale toegankelijkheid, waardoor het formulier beter aansluit bij de behoeften van de doelgroep.
- Woningcorporaties zijn actief betrokken bij het afstemmen van de toestemmingsprocedure voor huurders die klimaatadaptieve maatregelen willen treffen. In overleg met de corporaties zijn afspraken gemaakt over het vereenvoudigen van het toestemmingsproces en het informeren van huurders.

Uitvoering en Planning

- 16 december 2025: vaststelling verordening door de raad
- tussen 17 - 29 december: Bekendmaking verordening in het elektronisch gemeentebblad van West Betuwe op www.overheid.nl.
- 1 januari 2026: inwerkingtreding verordening
- 1 januari 2026: lancering nieuwe aanvraagformulier en communicatiecampagne

Evaluatie

- Jaarlijkse monitoring van het aantal aanvragen, toegekende subsidies en budgetuitputting.
- Evaluatie van subsidie aan het eind van de looptijd. Met de woningbouwcorporaties is afgesproken de evaluatie aan het eind van de looptijd van de subsidieverordening uit te voeren zodat zij dan kunnen bepalen of hun intern beleid kan of moet worden aangepast voor wat betreft de maatregelen die voor huurders nu nog niet zijn toegestaan.

Risicoparagraaf

Tabel 1 Risicoparagraaf

Risico omschrijving	Soort risico	Kans	Effect	Beheersingsmaatregel
Aantal aanvragen neemt niet toe ondanks (proces)verbeteringen.	Sociaal	Middel	Hoog	Actieve bewustwordingscampagnes via sociale media, lokale media. Voorbeeldprojecten en zichtbare resultaten in de wijk. Monitoring en bijsturing op basis van deelnamecijfers.
Onzekerheid over subsidiariteit van te nemen maatregelen bij inwoners.	Sociaal	Middel	Middel	Heldere communicatie over de maatregelen en voorwaarden. Laagdrempelige checkmogelijkheid vooraf.
Fraude: aanvragen worden ingediend voor maatregelen die niet in hetzelfde kalenderjaar zijn uitgevoerd, mogelijk met onjuiste of vervalste bewijslast.	Administratief	Laag tot middel	Laag	Verplichte indiening van gedateerde facturen als bewijsmateriaal bij de aanvraag. Heldere communicatie over de eis dat uitvoering en aanvraag in hetzelfde kalenderjaar moeten plaatsvinden. Terugvorderingsmogelijkheid bij vastgestelde fraude of misbruik. Het financiële risico van €500 per adres wordt als aanvaardbaar beschouwd gezien de omvang van het subsidieplafond en de maatschappelijke baten.
Onvoldoende deelname van huurders.	Sociaal	Middel	Middel	Afstemming met woningcorporaties. Duidelijke communicatie over wat huurders wel en niet mogen. Aan het eind van de looptijd van de subsidieverordening

Risico omschrijving	Soort risico	Kans	Effect	Beheersingsmaatregel
				afstemming met woningcorporaties nodig om de lijst van toegestane maatregelen eventueel uit te breiden.
Subsidieplafond wordt te vroeg bereikt.	Financieel	Laag	Laag	Snelle communicatie over de status van het subsidieplafond. Monitoring van aanvraagvolume en budgetuitputting.
Beperkte collectieve impact bij lage deelname.	Strategisch / maatschappelijk	Middel	Middel	Inzetten op bewustwording, voorbeeldprojecten. Stimuleren van collectieve projecten (bijv. via scholen, buurten Zichtbaar maken van resultaten en impact.

Burgemeester en wethouders van de gemeente West Betuwe

de secretaris,
Philip Bosman

de burgemeester,
Servaas Stoop